

Onjuistheden in rapport

Haiti – ‘expediting’ intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster... preventing future harm
August 2010

Inleiding

In augustus 2010 bracht het Institute of Social Studies een rapport uit over de verschillende internationale initiatieven om kinderen uit het aardbevingsgebied te evacueren voor adoptie. Ook de NAS – en de Luchtbrug waarvoor de NAS het initiatief nam – zijn in dit rapport genoemd. Door of namens de ISS zijn nooit vragen gesteld aan de NAS, de NAS heeft tot na publicatie van het rapport geen weet gehad dat er een rapport zou worden opgesteld. Op geen enkele wijze heeft de NAS informatie verstrekt of medewerking verleend dan wel kunnen verlenen aan de waarheidsvinding. Geen enkele medewerker van de NAS heeft interviews gegeven aan de opstellers van het rapport, alhoewel deze suggestie wel wordt gedaan.

Constateringen

In het ISS rapport over de adopties uit Haïti na de aardbeving wordt op verschillende plaatsen aannames gedaan m.b.t. de zorgvuldigheid van procedures. Hoewel wij onvoldoende zicht hebben op de zorgvuldigheid van de procedures in andere landen kunnen wij wel aangeven dat de Nederlandse procedures zorgvuldig zijn uitgevoerd in overleg met 5 betrokken Ministeries. De opstellers van het rapport doen verregaande uitspraken over de Nederlandse inzet, terwijl nimmer aan ons de gelegenheid is geboden om zaken te verklaren of uit te leggen. Een aantal zaken zijn specifiek opgenomen over de Nederlandse luchtbrug. Er zijn hierbij meer feitelijke onjuistheden dan waarheden opgenomen.

- Op pagina 7 wordt beschreven dat biologische ouders de mogelijkheid is ontnomen om op juiste wijze afstand te doen. Voor alle kinderen in Bresma – voor zover er geen sprake was van een vondeling – waren afstandsverklaringen getekend. Met GLA werd door de NAS pas sinds 1 januari 2010 samengewerkt. De adopties van de kinderen ‘in proces’ waren opgestart door de Stichting FLASH. Ook voor deze kinderen waren afstandsverklaringen getekend.
- Beschreven wordt op verschillende plaatsen in het rapport dat in Nederland een kindje van 2 maanden is geadopteerd: pagina 6, executive summary onder punt 2, op pagina 29 onder 3.2.3 en wederom op pagina 49. Hierbij wordt door de opstellers van het rapport gesuggereerd dat hierdoor de afstand van het kind op onjuiste wijze heeft plaatsgevonden. Het is inderdaad waar dat een kind van bijna drie maanden na de aardbeving naar Nederland is gekomen. Dit was echter wel een bijzondere situatie. Het betrof hier een jongere sibling van een al eerder in het adoptieproces opgenomen kind. Het jongere kind is geplaatst bij hetzelfde gezin als het oudere kind. Van het eerste kindje was reeds vastgesteld dat adoptie de beste optie zou zijn. Bovendien is bij de geboorte van dit tweede kindje de moeder overleden. Beschikbaar waren zowel de formele getekende afstandsverklaring als foto’s van de biologische vader tijdens het doen van de afstand van het kindje.
- Op pagina 23 van het rapport wordt geschreven dat de kinderen ongedeerd waren “none of the children was hurt”. Het gaat dan verder met te zeggen dat Macky Schouten aangeeft dat het moeilijk was om ze van de tehuizen naar het vliegveld te krijgen. Dit betreft een citaat uit een Canadese krant die de NAS onbekend is. Met het citaat wordt gesuggereerd dat de kinderen door de NAS in een onveilige situatie zijn gebracht, terwijl zij veilig in hun tehuizen zaten. Hier worden twee zaken door elkaar gehaald. De kinderen zij gelukkig niet gewond geraakt in de aardbeving. Daarna hebben ze wel degelijk belangrijke gezondheidsrisico’s gelopen, onder andere doordat goede zorg niet meer mogelijk was, één van de tehuizen op instorten stond en er een voortdurend dreigend tekort aan water en voedsel was. Veel van de kinderen kwamen uitgedroogd in het

Onjuistheden in rapport

Haiti – ‘expediting’ intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster... preventing future harm
August 2010

- vliegtuig en moesten na aankomst medisch behandeld worden. Van zeker drie kinderen is door Nederlandse medici aangegeven dat zij zonder de versnelde overkomst naar Nederland en de hier beschikbare medische zorg niet meer geleefd zouden hebben.
- o Op pagina 29 en pagina 50 staat beschreven dat twee ouders de aan Nederland toegewezen adoptiekinderen weer hebben opgehaald bij het tehuis. Hierbij wordt gesuggereerd dat aan de andere ouders deze mogelijkheid is ontnomen. Het ging hierbij om twee van de kinderen die nog niet waren toegewezen aan Nederlandse ouders. Deze situatie had plaatsgevonden voor de aardbeving en is niet gerelateerd aan de aardbeving. Geen enkele biologische ouder van naar Nederland geadopteerde kinderen heeft zich ooit gemeld bij het tehuis of bij de Haïtiaanse kinderbescherming om kinderen terug te krijgen. Door het Ministerie van Justitie en eveneens door de NAS is aan de tehuizen aangegeven dat alle medewerking vanuit Nederland zou worden verleend indien biologische ouders zich alsnog zouden melden. Adoptieouders zijn hiervan eveneens op de hoogte. Dit gegeven heeft bijgedragen aan de wijze waarop de adoptieprocedure naar Nederlands recht vorm heeft gekregen. In overleg tussen het Ministerie van Justitie, de Vergunninghouders en de Raad voor de rechtspraak is hier een specifieke procedure afgesproken waarbij één rechtbank is aangewezen om deze verzoeken te behandelen.
 - o Op pagina 39 staat dat de Belgische kinderen samen met de Nederlandse kinderen naar huis zijn gekomen. Dit is onjuist. 14 Luxemburgse kinderen zijn wel tegelijk met de Nederlandse kinderen naar huis gekomen.
 - o Pagina 49 in de summary wordt gesproken dat de Haïtiaanse autoriteiten toestemming gaven voor 110 kinderen. Dit is onjuist, het gaat om 106 kinderen. Er zijn ook geen 108 kinderen geëvacueerd, maar 106 kinderen.
 - o Pagina 49 in de summary: de evacuatie zou via de Dominicaanse Republiek hebben plaatsgevonden, dit is onjuist. Als hub werd Curaçao gebruikt. Ook hiermee wordt onzorgvuldigheid of misschien zelfs wel child trafficking gesuggereerd. In de dagen na de aardbeving is sprake geweest van trafficen van kinderen via de Dominicaanse Republiek. Het op deze wijze vermelden suggereert dit ook voor de kinderen die naar Nederland zijn gegaan.
 - o Pagina 49 in de summary wordt gesproken over: “the deaths of three children in a plane crash”. Waarmee weer het gevaar van de kinderen tijdens de missie wordt aangegeven. Dit is onjuist. Drie kinderen zijn helaas samen met hun adoptieouders omgekomen tijdens de aardbeving. Dit vond plaats in het hotel waar zij verbleven.
 - o Op pagina 49 in de summary en op pagina 50 wordt gerefereerd aan een rapport van de United Adoptees International waarin zij poneren dat de Nederlandse overheid Haïtiaanse autoriteiten 1.000 – 1.500 euro zou hebben betaald om de adopties te versnellen. Hoewel wij niet voor het Ministerie kunnen spreken is ons hierover niets bekend en het zou ons zeer verbazen gezien de kwaliteit en zuiverheid van ons Ministerie. United Adoptees International is een organisatie met een zeer duidelijke mening over adoptie. Het verbaast ons dan ook dat ISS het rapport van UAI zodanig serieus wordt genomen dat geen wederhoor is gevraagd aan het Ministerie van Justitie (door ons nagevraagd) of de NAS. Wat ook opvalt en bijdraagt aan het gevoel van vooringenomenheid van de onderzoekers is dat UAI als NGO wordt omschreven, terwijl dit bij zowel de Nederlandse Adoptie Stichting als Wereldkinderen achterwege wordt gelaten.
 - o Op pagina 49 wordt eveneens onder “Historic involvement with Haïti” genoemd dat de Stichting FLASH tijdelijk de vergunning is kwijtgeraakt door onregelmatigheden bij de adopties uit Haïti. Hiermee wordt gesuggereerd dat een onethisch handelende organisatie betrokkenheid heeft bij de Luchtbrug. Er wordt niet gesproken over de vele succesvolle adopties naar Nederland en de andere twee vergunninghouders, terwijl de Stichting FLASH niet betrokken was bij de luchtbrug en

Onjuistheden in rapport

Haiti – ‘expediting’ intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster... preventing future harm
August 2010

- de andere twee vergunninghouders wel. De Stichting FLASH is eind 2009¹ opgeheven en was dus op geen enkele wijze betrokken bij de Luchtbrug.
- Op pagina 49 staat eveneens in de summary dat twee maanden na de aardbeving nog steeds negen kinderen op plaatsing wachtten. Dit is onjuist. Vijf van de 9 kinderen waren binnen twee maanden opgenomen in adoptiegezinnen. De reden dat het voor sommige kinderen iets langer duurde dan twee maanden vloeide juist voort uit de zorgvuldigheid van de plaatsingsprocedure. De door de NAS geselecteerde gezinnen zijn voorafgaand aan de adoptie onderworpen aan een extra onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming, ondanks het feit dat zij reeds voorafgaand aan inschrijving bij de NAS waren goedgekeurd door de Raad voor de Kinderbescherming voor adoptie. De gezinnen waar de 9 kinderen zijn geplaatst, waren dus in bezit van een beginseltoestemming voor adoptie. In het aanvullende onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming is beoordeeld of de aspirant adoptieouders een kind met een trauma zouden kunnen opvangen en of zij daadwerkelijk is staat geacht moesten worden om op hele korte termijn een kind of kinderen op te vangen. Er werd op deze manier gezocht naar ouders met bijzondere geschiktheid voor juist deze groep kinderen. Uiteraard nam dit enige tijd in beslag.
 - Op pagina 50 staat dat 9 kinderen voor wie op 17 januari toestemming werd verleend om naar Nederland te komen, op dezelfde dag per militair vliegtuig in Eindhoven aankwamen. Dit is onjuist, de kinderen landden op 21 januari samen met de andere kinderen met het door de NAS gecharterde vliegtuig in Eindhoven.
 - Op pagina 50 wordt vermeld dat een Canadese krant heeft gepubliceerd dat 123 kinderen zijn aangekomen in Eindhoven, waarvan 14 kinderen voor Luxemburgse ouders. In totaal gaat het echter om 120 kinderen, waarvan 14 in Luxemburgse gezinnen zijn opgenomen. Door de vermelding dat een Canadese krant dit publiceerde op 24 januari wordt gesuggereerd alsof de Luchtbrug zich buiten het zicht heeft afgespeeld. In werkelijkheid heeft de volledig verzamelde wereldpers op 21 januari verslag gedaan van de aankomst van de kinderen in Eindhoven.
 - Op pagina 50 laatste alinea is al commentaar geleverd op de kinderen die door hun moeder zouden zijn opgehaald, zie hiervoor. Verder schrijft ISS dat later bleek dat 3 kinderen samen met hun ouders waren overleden. Dat was al heel kort na de aardbeving bekend en duidelijk. Hiermee wordt gesuggereerd dat de informatie voorziening niet adequaat was waardoor de toestemming op oneigenlijke gronden is afgegeven.
 - Op pagina 51 wordt gesuggereerd dat een kind aan de lijst werd toegevoegd. Dit is onjuist. Een kind uit 'groep 2' is overgeheveld naar 'groep 3' omdat de NAS heeft besloten – in overleg en na consultatie met het Ministerie van Justitie en de Raad voor de Kinderbescherming – om een voorstel in te trekken omdat plaatsing van het kind in het beoogde gezin niet in het belang van het kind werd geacht.
 - Op pagina 51 wordt onterecht gesuggereerd dat de NAS in maart op de website heeft gepubliceerd dat de 9 kinderen uit groep 3 op plaatsing in een pleeggezin wachtten. Deze kinderen waren in afwachting van matching naar een adoptiegezin.
 - Op pagina 51 wordt gesteld dat de Nederlandse autoriteiten in april weer dossiers (9 stuks) heeft geaccepteerd voor de adoptieprocedure uit Haïti. Dat is onjuist. De adopties vanuit Haïti zijn tot eind 2012 opgeschort geweest.

¹ Toevoeging 2021: de Stichting FLASH heeft de bemiddelende activiteiten per 1 januari 2010 gestaakt. Het contact van de stichting in Haïti is overgedragen aan de NAS en cliënten hebben een bemiddelingsovereenkomst aangeboden gekregen bij de NAS.

Onjuistheden in rapport

Haiti – 'expediting' intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster... preventing future harm
August 2010

Commentaar NAS op punten uit rapport, voor zover betrekking hebbende op de Nederlandse situatie:

1. Het was niet mogelijk vast te stellen of Haïtiaanse regelgeving werd nageleefd.

De meeste Nederlandse kinderen waren al in procedure en gematched aan ouders die voldeden aan de Haïtiaanse wetgeving. De negen kinderen zijn zonder uitzondering geplaatst bij ouders die voldeden aan de Haïtiaanse wetgeving.

- 2,3,4 De afstand van deze kinderen was nog niet geregeld, subsidiariteit kon onvoldoende worden vastgesteld.

In alle gevallen is door de ouders een afstandsverklaring getekend vóórdat de aardbeving plaatsvond. Deze documenten zijn voor alle kinderen beschikbaar.

Kinderen waren niet voorbereid op de adoptie.

De meeste kinderen hadden hun ouders al ontmoet in Haïti tijdens een tussentijdse reis. Van de overige kinderen waren de meesten in ieder geval in bezit van een boekje met foto's van de ouders en geïnformeerd over de adoptie. De kinderen waren uiteraard niet voorbereid op de aardbeving en zouden ook niet voorbereid zijn geweest op achterblijven in het tehuis terwijl hun vriendjes vertrekken.

5. Ontvangende landen keken onvoldoende naar de geschiktheid van adoptieouders om een getraumatiseerd kind te adopteren, bovendien werden ouders niet goed genoeg voorbereid.

Alle ouders in Nederland voldoen aan de eisen van de Nederlandse wetgeving, hebben de adoptie cursus gevolgd en zijn voor de adoptie goedgekeurd door de Raad voor de Kinderbescherming.

Aan de ouders is, zelfs tijdens de hectiek van de luchtbrug, voorlichting gegeven in het omgaan van kinderen met een trauma. Bovendien is door de, zeer professionele, nazorg in Nederland veel extra aandacht gegeven aan deze groep kinderen. Zo zijn onder andere huisbezoeken geweest en hebben de ouders voorrang gekregen bij hulpverlening. Dit heeft erin geresulteerd dat het met de kinderen nu goed gaat.

6. De luchtbrug had in ieder geval moeten worden uitgesteld tot nadat commerciële luchtvaart weer mogelijk was, zodat ouders zelf de kinderen in Haïti hadden kunnen ophalen.

Ten tijde van de luchtbrug was de situatie voor de kinderen nijpend. Een aantal van de kinderen was zodanig uitgedroogd of ziek dat zij het wellicht niet hadden overleefd. De kinderen waren in direct gevaar. Het was nog zeer onduidelijk ten tijde van de luchtbrug wanneer normale luchtvaart weer mogelijk zou zijn en er was zeker heel veel angst voor een buitengewoon instabiele en onveilige situatie. Het leek ten tijde van de luchtbrug zeker niet aannemelijk dat ouders binnen een paar weken zelf hun kind zouden kunnen ophalen in Haïti, ook indien de kinderen dan nog hadden geleefd.

Onjuistheden in rapport

Haiti – ‘expediting’ intercountry adoptions in the aftermath of a natural disaster... preventing future harm
August 2010

-
7. Het gebrek aan samenwerking tussen de verschillende landen is een reden om ongerust van te worden.

Uiteraard is het belangrijk dat landen samenwerken ten tijde van een zo ernstige gebeurtenis. In verband met de zeer nijpende situatie bleek dat voor Nederland maar ten dele mogelijk, zonder zeer ernstige concessies te doen aan de snelheid waarmee de actie kon worden uitgevoerd. Het is wel gelukt om 14 Luxemburgse kinderen gelijk met de Nederlandse kinderen op te halen.

8. De aankomst op de luchthaven was onvoldoende ondersteund en er was onvoldoende zorg voor ouders en kinderen en onvoldoende privacy.

Het is inderdaad zo dat ouders niet in een aparte ruimte hun kind konden ontvangen, maar dat moesten doen tegelijk met andere adoptieouders. Dit was een overmachtsituatie en ingegeven door het feit dat de kinderen anders zeer lang hadden moeten wachten op de overdracht. De overdracht vond plaats op het militaire deel van het vliegveld Eindhoven, zonder publiek of media. Het leek er overigens niet op dat de kinderen zelf hierdoor getraumatiseerd werden. De overdracht verliep zeer harmonieus. Er was in Nederland ruime nazorg aanwezig (zie 5).

Samenvattend lijkt het erop dat de schrijvers van het stuk vooringenomen waren en naar conclusies hebben toegeschreven. Zaken die op zijn minst tendentiekus dan wel onwaar zijn worden in het document als feiten opgenomen. Dit zonder wederhoor.

Oudewater november 2010 / november 2014